

Openbare versie
Rapport bevindingen

**Onderzoek van het College bescherming
persoonsgegevens (CBP) naar**

**Verwerking van persoonsgegevens ten behoeve van
de studenten OV-chipkaart bij**

Trans Link Systems B.V.

te Amersfoort

z2010-00395
december 2010

Inhoud

1	Inleiding.....	3
2	Procedure.....	5
3	Feiten.....	6
	3.1 Inleiding.....	6
	3.2 Grondslag van de verwerking.....	7
	3.3 Doelomschrijving.....	8
	3.4 Verdere verwerking van persoonsgegevens.....	9
	3.5 Bewaartermijnen.....	10
4	Beoordeling.....	12
	4.1 Verwerking van persoonsgegevens.....	12
	4.2 Verantwoordelijke.....	12
	4.3 Grondslag van de verwerking.....	12
	4.4 Doelomschrijving.....	13
	4.5 Verdere verwerking van persoonsgegevens.....	14
	4.6 Bewaartermijnen.....	14
5	Conclusie.....	19

1 Inleiding

Het College bescherming persoonsgegevens (CBP) is in maart 2010 een ambtshalve onderzoek gestart. Dit naar aanleiding van een brief van 8 februari 2010 van een vijftal studenten waarin wordt verzocht om over te gaan tot handhaving van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) inzake de verwerking van persoonsgegevens bij het “vrij”¹ reizen met de studenten OV-chipkaart. Verschillende openbaar vervoerbedrijven (OV-bedrijven) gebruiken het OV-chipkaartsysteem als betaalsysteem bij het openbaar vervoer. Trans Link Systems B.V. beheert het centrale verwerkingssysteem van de OV-chipkaart en is tevens de OV-chipkaart uitgever. Het CBP heeft onderzoek gedaan naar de verwerking van persoonsgegevens door Trans Link Systems B.V. bij het in- en uitchecken met de studenten OV-chipkaart.

Trans Link Systems B.V. (TLS) is gevestigd aan Stationsplein 151-157 te Amersfoort en staat ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 30177126. De bedrijfsomschrijving luidt: “De ontwikkeling en implementatie van het elektronische registratie- en betaalsysteem van het openbaar vervoer in Nederland.”

Het document ‘Privacybeleid Trans Link Systems B.V.’ vermeldt TLS als verantwoordelijke voor de verwerking van persoonsgegevens bij gebruik van een persoonlijke OV-chipkaart. De verwerking door TLS is bij het CBP gemeld als “OV-chipkaart – Trans Link Systems – klantgegevens” en is geregistreerd onder nummer 1277300. In de melding wordt TLS vermeld als verantwoordelijke.

De OV-chipkaart

De OV-chipkaart² is een op afstand uitleesbare kaart die is voorzien van een chip. De OV-chipkaart wordt uitgegeven door TLS. TLS is opgericht door de OV-bedrijven NS Groep N.V. (NS), Connexion Holding N.V. (Connexion), GVB Exploitatie B.V. (GVB), Rotterdams Elektrische Tram N.V. (RET) en HTM Personenvervoer N.V. (HTM). TLS is de centrale backoffice van het OV-chipkaartsysteem. De OV-bedrijven kunnen eigen producten (zoals abonnementen en kortingskaarten) op de OV-chipkaart plaatsen. Iedere OV-chipkaart is voorzien van een Chip-ID.³

Studenten OV-chipkaart

De studenten OV-chipkaart is een persoonsgebonden OV-chipkaart met een studentenreisproduct waarmee naar keuze of door de week of in het weekend vrij gereisd kan worden.⁴ Buiten de gekozen vrij reizenperiode wordt gereisd met 40% korting. De studenten OV-chipkaart is gekoppeld aan het recht op studiefinanciering.⁵ Op de chip van de studenten OV-chipkaart staan onder andere de volgende gegevens: de geboortedatum, een Chip-ID, het saldo op de OV-chipkaart, de code van het OV-product en de laatste tien transacties.

---

¹ Studenten met een weekabonnement kunnen door de week ‘vrij’ reizen en in het weekend met 40% korting, studenten met een weekendabonnement kunnen in het weekend ‘vrij’ reizen en door de week met 40% korting.

² Er bestaan drie varianten van de OV-chipkaart: de anonieme OV-chipkaart; de persoonsgebonden OV-chipkaart zonder producten van een OV-bedrijf en de persoonsgebonden OV-chipkaart met producten van een of meerdere OV-bedrijven (zoals abonnementen). Bij de anonieme OV-chipkaart worden geen persoonsgegevens verwerkt.

³ Kaartnummer op de chip, noodzakelijk om vast te stellen of het een authentieke door TLS uitgegeven kaart betreft.

⁴ http://www.ib-groep.nl/particulieren/reizen/week_of_weekend.asp.

⁵ Er worden voor de bepaling van het reisrecht van studenten ook gegevens verwerkt bij DUO (opvolger van de IB-Groep, die vaststelt wie in aanmerking komt voor welk reisrecht) en de Regisseur Studenten Reisrecht (RSR), de uitvoeringsorganisatie van de vervoerbedrijven voor het studentenreisrecht, die ervoor zorgt dat het reisrecht op de OV-chipkaart wordt gezet. Deze verwerkingen blijven in dit onderzoek buiten beschouwing.

Bij het reizen met de studenten OV-chipkaart worden door in- en uitchecken onder andere⁶ de volgende gegevens verwerkt: Chip-ID, Device-ID,⁷ soort abonnement, product en ingangsdatum, soort transactie (check-in/out), datum en tijdstip, het saldo voor en na de transactie en de waarde van de transactie. Uit de genoemde gegevens kan gedetailleerde informatie over de afgelegde reizen van individuele personen worden afgeleid.

Samen met de OV-bedrijven is TLS verantwoordelijk voor een landelijk werkend OV-chipkaartsysteem, waarvan de OV-chipkaart onderdeel uitmaakt.

Het onderzoek

Op grond van artikel 60 Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp), heeft het CBP onderzoek gedaan naar de verwerking van persoonsgegevens door TLS, die plaatsvindt bij het in- en uitchecken met de studenten OV-chipkaart. De focus van het onderzoek ligt op de volgende vragen:

- Welke persoonsgegevens worden verzameld en vastgelegd door het in- en uitchecken met de studenten OV-chipkaart?
- Worden de persoonsgegevens verwerkt op basis van een rechtmatige grondslag als voorgeschreven door artikel 8 Wbp?
- Worden de persoonsgegevens voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden verzameld als voorgeschreven door artikel 7 Wbp?
- Worden de persoonsgegevens verder verwerkt op een wijze die verenigbaar is met de doeleinden waarvoor ze zijn verkregen als voorgeschreven door artikel 9 Wbp?
- Worden de persoonsgegevens niet langer bewaard dan noodzakelijk is voor de verwerking van de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of vervolgens verwerkt als voorgeschreven door artikel 10 Wbp?

Het CBP heeft geen onderzoek ingesteld naar de beveiliging van de OV-chipkaart omdat dit niet opportuun wordt geacht. Hierbij zijn onderstaande overwegingen in acht genomen:

- Het te verwachten rendement van onderzoek in relatie tot de beperkte toezichtcapaciteit.
- De informatie die de studenten hebben verstrekt over de beveiliging bevatte geen concrete aanwijzing van overtreding van artikel 13 Wbp. Volgens de studenten is het: “zeer de vraag of aan de beveiligingsplicht van artikel 13 Wbp is voldaan”. Het CBP heeft de studenten in de gelegenheid gesteld om de informatie met betrekking tot artikel 13 Wbp aan te vullen. Als aanvulling hebben de studenten verwezen naar verschillende perspublicaties en wetenschappelijke publicaties over de OV-chipkaart. Volgens de studenten blijkt “eenvoudig uit openbare bronnen te verkrijgen documenten dat de beveiliging van de OV-chip en de daarmee verzamelde persoonsgegevens volstrekt onvoldoende is.” Ook deze nadere informatie bevatte geen concrete aanwijzing van overtreding van artikel 13 Wbp.
- De eerste fase van de migratie naar een nieuwe kaarttechnologie wordt thans uitgevoerd.⁸ De actuele kaarttechnologie zal dus naar verwachting nog slechts tijdelijk in gebruik zijn.

---

⁶ Bij het in- en uitchecken wordt naast de genoemde gegevens een reeks van technische gegevens verwerkt die in het kader van het onderzoek niet relevant is en daarom hier niet wordt vermeld.

⁷ Apparaatnummer waarop de transactie plaatsvond en op basis waarvan door het systeem het afgelegde traject wordt bepaald.

⁸ TK 15 januari 2008, kenmerk VENW/DGP-2008/256 http://www.verkeerenwaterstaat.nl/Images/2008256_tcm195-211418.pdf en TK, vergaderjaar 2009-2010, 23 645, nr. 357

2 Procedure

Bij brief van 8 februari 2010 is het CBP door een vijftal studenten verzocht over te gaan tot handhaving met betrekking tot de studenten OV-chipkaart.

Op 24 februari 2010 heeft het CBP de studenten per e-mail medegedeeld dat zij in de gelegenheid zullen worden gesteld om het verzoek aan te vullen.

Bij brief van 9 maart 2010 heeft het CBP de studenten verzocht het verzoek binnen twee weken aan te vullen.

Bij brief van 18 maart 2010 hebben de studenten het verzoek aangevuld.

Bij brief van 29 maart 2010 heeft het CBP aan TLS medegedeeld dat het een onderzoek is gestart ex artikel 60 Wbp en dat TLS op korte termijn een verzoek om inlichtingen zal ontvangen.

Bij brief van 1 april 2010 heeft het CBP aan TLS een verzoek om inlichtingen gestuurd. Bij brief van 7 april 2010 heeft het CBP aan TLS verzocht om bij de beantwoording van het verzoek om inlichtingen gemotiveerd aan te geven welke informatie TLS als (bedrijfs)vertrouwelijk aanmerkt.

Bij brieven van 15 april 2010 en 12 mei 2010 heeft TLS het verzoek om inlichtingen beantwoord en daarbij niet aangegeven welke informatie zij als (bedrijfs)vertrouwelijk aanmerkt.

Bij brief van 16 juli 2010 heeft het CBP aan TLS het rapport voorlopige bevindingen doen toekomen en daarbij aan TLS verzocht om gemotiveerd aan te geven welke informatie zij als (bedrijfs)vertrouwelijk aanmerkt.

Bij brief van 30 juli 2010 heeft TLS aan het CBP uitstel verzocht voor de reactie op de voorlopige bevindingen. Het CBP heeft per brief van 12 augustus 2010 uitstel verleend tot 27 augustus 2010.

Bij brief van 27 augustus 2010 heeft TLS in reactie op de voorlopige bevindingen de zienswijze van TLS aan het CBP doen toekomen en daarbij aangegeven welke informatie zij als (bedrijfs)vertrouwelijk aanmerkt.

Op 2 december 2010 heeft het CBP het rapport bevindingen vastgesteld.

Het onderzoek naar de verwerking van persoonsgegevens door TLS bij het in- en uitchecken met de studenten OV-chipkaart wordt gevoegd behandeld met de onderzoeken die aanhangig zijn naar de verwerking van persoonsgegevens bij het in- en uitchecken met de studenten OV-chipkaart door RET, GVB en NS.

3 Feiten

3.1 Inleiding

TLS is een van de deelnemers aan het OV-chipkaart systeem. De bedoeling is dat de OV-chipkaart op termijn als enig betaalmiddel in het gehele openbaar vervoer gebruikt gaat worden. Hieronder volgt een korte (vereenvoudigde) beschrijving van het OV-chipkaartsysteem, dat een nationaal betaalsysteem met verschillende niveaus omvat.

- Niveau 0 is de OV-chipkaart. De persoonsgebonden OV-chipkaart is bestemd voor geregistreerde klanten. Van de klanten die een persoonsgebonden OV-chipkaart aanschaffen worden bij TLS de NAW-gegevens geregistreerd. Indien de klant ook een abonnement van een OV-bedrijf op zijn OV-chipkaart laat zetten, worden de NAW-gegevens tevens bij dit OV-bedrijf geregistreerd. De klant kan deze kaart zelf met een saldo laden, maar kan ook via een contract met TLS kiezen voor automatisch opladen. In geval van de uitgifte van de studenten OV-chipkaart vindt registratie plaats bij TLS. De studenten OV-chipkaart is een persoonsgebonden OV-chipkaart met studentenreisproduct.⁹ Om mogelijk te maken dat ook buiten de vrij reizen periode gereisd kan worden, moet de elektronische beurs op de studenten OV-chipkaart geladen worden.
- Niveau 1 betreft de poortjes en kastjes op de stations en de uitleeskastjes in bussen en trams.
- Niveau 2 zijn de lokale systemen, waar de data van niveau 1 (op reizigersniveau) worden opgeslagen in stations, garages en remise, voordat ze periodiek (bijvoorbeeld aan het einde van de dienst) worden doorgegeven aan niveau 3.
- Niveau 3 is het centrale verwerkingsysteem van het OV-bedrijf: ieder OV-bedrijf heeft een centraal systeem dat alle transactiegegevens doorgeeft aan het centrale verwerkingssysteem en bewerkte data van dit systeem terugkrijgt.
- Niveau 4 is het centraal verwerkingsysteem, dat wordt beheerd door TLS. Het ontvangt alle data die in de systemen van de verschillende vervoerders worden gegenereerd. Op basis van deze gegevens verzorgt het systeem de betalingen aan de verschillende OV-bedrijven (ingeval van reizen op saldo), beheert TLS het automatisch opladen van de kaarten en verzorgt TLS de registratie van en communicatie over ongeldige kaarten. Voor de verwerking van persoonsgegevens in het OV-chipkaartsysteem gelden de vervoerders¹⁰ en TLS¹¹ als verantwoordelijken.

Er dient onderscheid te worden gemaakt tussen het OV-chipkaartsysteem en de OV-chipkaart. Bij het OV-chipkaartsysteem gaat het om de totale verwerking van persoonsgegevens binnen het gehele systeem, waarvoor zowel de OV-bedrijven als TLS verantwoordelijke zijn. Bij de OV-chipkaart gaat het om de gegevens die zijn opgeslagen op de kaart. Daarvoor is TLS als kaartuitgever de verantwoordelijke.

Het OV-chipkaartsysteem bergt diverse mogelijkheden in zich voor wat betreft het vastleggen van persoonsgegevens. Zo worden door het in- en uitchecken met de OV-chipkaart onder andere het afgelegde traject, de datum en het tijdstip waarop is gereisd vastgelegd. Gekoppeld aan NAW-gegevens kan dit leiden tot het in detail volgen van het reisgedrag van individuele personen.¹² Het CBP heeft in het verleden onderzoek gedaan naar het OV-chipkaartsysteem. In het kader van dit onderzoek

---

⁹ <http://www.ib-groep.nl/particulieren/reizen/reizen.asp>.

¹⁰ Indien wordt gereisd met de betreffende vervoerders en/of de reiziger beschikt over een abonnement.

¹¹ <http://www.ov-chipkaart.nl/pdf/22246/privacybeleidtls>.

¹² Zie ook: http://www.cbpweb.nl/Pages/th_ovc_start.aspx.

heeft het CBP een aantal richtlijnen geformuleerd.¹³ Zo dient, vanwege de grote inbreuk op de bescherming van persoonsgegevens, een scheiding plaats te vinden tussen het opslaan van NAW-gegevens en reisbewegingen. Er dient in technische en organisatorische zin sprake te zijn van gescheiden databases. Koppeling van NAW-gegevens aan transactiegegevens mag – buiten toestemming – alleen plaatsvinden voor kenbare specifieke doelstellingen die vooraf bepaald zijn.¹⁴

Het OV-chipkaartsysteem wordt gefaseerd ingevoerd. De OV-chipkaart is voor studenten vanaf 1 januari 2010 het enige geldige vervoerbewijs.¹⁵

Verwerking van persoonsgegevens van studenten door TLS bij het in- en uitchecken

TLS beschikt over de NAW-gegevens van alle studenten met een studenten OV-chipkaart.

TLS stelt: *“De NAW-gegevens van de studenten worden verwerkt in de zogenaamde ‘clientmaster database’ welke gescheiden is van de ‘cardmaster database’, waarin de transactiegegevens worden bewaard.”*

Indien studenten inchecken worden onder andere de volgende persoonsgegevens door TLS verwerkt:

- Chip-ID¹⁶
- Device-ID¹⁷
- Soort abonnement, product en ingangsdatum
- Soort transactie (check-in)
- Datum en tijdstip
- Het saldo voor en na de transactie alsmede de transactiewaarde

Bij het uitchecken worden onder andere de volgende persoonsgegevens door TLS verwerkt:

- Chip-ID
- Device-ID
- Soort abonnement, product en ingangsdatum
- Soort transactie (check-uit)
- Datum en tijdstip
- Het saldo voor en na de transactie alsmede de transactiewaarde

De bovenstaande gegevens worden hierna gezamenlijk *‘transactiegegevens’* genoemd.

TLS stelt in de brief van 15 april 2010 dat er ten aanzien van de student bij het verwerken van de transactiegegevens geen onderscheid wordt gemaakt tussen ‘vrij reizen’ en de situatie waarin de student met korting reist.

3.2 Grondslag van de verwerking

Voor de verwerking van de in paragraaf 3.1 genoemde gegevens heeft TLS meerdere grondslagen genoemd, zoals bedoeld in artikel 8, respectievelijk onder a, b, c en f, Wbp.

---

¹³ OV-chipkaart, Verwerking van persoonsgegevens ten behoeve van de OV-chipkaart bij het GVB te Amsterdam; bijlage 1, CBP, december 2007.

¹⁴ Een voorbeeld van een doelstelling is de ‘Geld Terug Bij Vertraging’ van NS. <http://www.ns.nl/cs/Satellite/privacybeleid-nederlandse-spoorwegen#beheer-en-verwerking-van-persoonsgegevens-ov-chipkaart-id>. Ook voor TLS geldt dat zij met gescheiden databases dient te werken.

¹⁵ <http://www.ib-groep.nl/particulieren/reizen/reizen.asp>.

¹⁶ Kaartnummer op de chip, noodzakelijk om vast te stellen of het een authentieke door TLS uitgegeven kaart betreft.

¹⁷ Apparaatnummer waarop de transactie plaatsvond en op basis waarvan door het systeem het afgelegde traject wordt bepaald.

De verwerkingen met als doel het bewaken van de integriteit van het OV-chipkaartsysteem en het afhandelen van de geldstromen tussen partijen (clearing en settlement)

Deze verwerkingen zijn volgens TLS noodzakelijk voor de uitvoering van de overeenkomst met de kaarthouder (artikel 8, onder b, Wbp) en noodzakelijk voor de behartiging van het gerechtvaardigde belang van TLS (artikel 8, onder f, Wbp).

Ter toelichting stelt TLS dat alle transacties worden onderzocht op o.a. geldig apparaat, geldige kaart en geldige transactie. De NAW-gegevens en transactiegegevens worden in het kader van het bewaken van de integriteit van het systeem niet gekoppeld, behalve wanneer daar een noodzaak voor is, bijvoorbeeld als er sprake is van een concrete verdenking van fraude door een kaarthouder.

TLS stelt voorts dat de verwerking noodzakelijk is voor de behartiging van haar gerechtvaardigde belang. De verwerking is volgens TLS noodzakelijk om de economische belangen van TLS als uitgever van de OV-chipkaart met de elektronische beurs en de economische belangen van de OV-bedrijven te waarborgen. TLS geeft aan dat het belang van TLS prevaleert boven het privacybelang van de kaarthouder omdat voor TLS geen andere middelen bestaan om in geval van 'verkeerde' transacties de houder van de kaart te achterhalen.

De verwerkingen met als doel het verlenen van klantenservice, blokkeren van de kaart bij verlies en diefstal en reconstructie van de kaart

TLS stelt dat de verwerkingen noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de overeenkomst met de kaarthouder (artikel 8, onder b, Wbp en artikel 8, onder a, Wbp).

Hierbij worden uitsluitend transactiegegevens en NAW-gegevens gekoppeld naar aanleiding van een concreet verzoek van de kaarthouder/student.

De verwerkingen met als doel het tegoedbeheer op de elektronische beurs (als niet 'vrij' wordt gereisd maar, met korting, op saldo)

Deze verwerkingen zijn volgens TLS noodzakelijk voor de uitvoering van de overeenkomst met de kaarthouder (artikel 8, onder b, Wbp).

Ter toelichting stelt TLS het volgende. Het reizen op saldo is onderdeel van de kaarthouderovereenkomst die iedere kaarthouder met TLS sluit, dus ook de student. Indien de student buiten de periode 'vrij reizen' reist, reist de student in de regel op saldo met korting. De student dient hiertoe het saldo op de elektronische beurs te laden, al dan niet door middel van automatisch opladen.

De verwerkingen met als doel het voldoen aan de wettelijke verplichtingen

TLS heeft verklaard dat deze verwerkingen noodzakelijk zijn om wettelijke verplichtingen na te komen (artikel 8, onder c, Wbp), in het bijzonder de fiscale wettelijke bewaarverplichting.

3.3 Doelomschrijving

TLS vermeldt in de brief van 15 april 2010 aan het CBP de volgende doelen van verwerking voor het verzamelen van transactiegegevens:

- De productie en uitgifte van de OV-chipkaart.
- Het bewaken van de integriteit van het OV-chipkaartsysteem.
- Het afhandelen van de geldstromen tussen partijen (clearing en settlement).
- Het tegoedbeheer op de elektronische beurs (als niet 'vrij' wordt gereisd maar, met korting, op saldo).
- Het voldoen aan de wettelijke (bewaar)verplichtingen.

Naar aanleiding van een concreet verzoek van een kaarthouder verwerkt TLS gegevens voor de volgende doelen:

- Het verlenen van klantenservice.
- Blokkeren van de kaart bij verlies/diefstal.
- Reconstructie van de kaart.

Afhankelijk van de het gebruik door de kaarthouder is het mogelijk dat gegevens verwerkt worden voor:

- Het automatisch kunnen opladen van het tegoed op de elektronische beurs.
- Debiteurenbeheer, waaronder begrepen het blokkeren van de elektronische beurs in geval van achterstallige betalingen bij automatisch opladen.

De omschrijving van de doelen van verwerking¹⁸ in de melding bij het CBP is als volgt:

- Bevorderen van bedrijfsdoelstellingen van TLS, waaronder bevorderen van goede werking van het OV-chipkaartsysteem, faciliteren van dienstverlening door deelnemers n.a.v. verzoek of toestemming van kaarthouder en bewaken van de integriteit van het systeem.
- Productie, uitgifte en reconstructie van de persoonlijke OV-chipkaart.
- Het tegoedbeheer van de elektronische beurs.
- Het automatisch kunnen opladen van het tegoed op de elektronische beurs.
- Debiteurenbeheer, waaronder begrepen het blokkeren van de elektronische beurs in geval van achterstallige betalingen bij auto-reload.
- Het blokkeren van de OV-chipkaart in geval van diefstal, verlies of misbruik van de OV-chipkaart, dan wel (een vermoeden van) misbruik of fraude met, of een technisch defect aan de OV-chipkaart.
- Het waarborgen van restitutie van het saldo van de OV-chipkaart aan de rechthebbende.
- Klantenservice via call center of internet, bijv. met betrekking tot informatie over saldo en transactiehistorie.
- Intern beheer, waaronder begrepen administratieve procedures en het samenstellen van managementinformatie.
- Voldoen aan wettelijke (bewaar)verplichtingen.

De omschrijving van de doeleinden van verwerking in het aanvraagformulier voor de Studenten OV-chipkaart is als volgt:

“TLS verwerkt uw gegevens voor een goede werking van de OV-chipkaart, het OV-chipkaartsysteem en de uitvoering van de overeenkomst met u. TLS neemt gegevens op in haar administratie voor verschillende doeleinden, waaronder de eventuele productie van een nieuw exemplaar van uw persoonlijke OV-chipkaart. TLS is hiervoor de verantwoordelijke in de zin van de Wet Bescherming Persoonsgegevens (Wbp). U kunt kennismaken van het volledige privacybeleid van TLS op www.ov-chipkaart.nl of via de klantenservice OV-chipkaart [...]”

De omschrijving van de doeleinden van verwerking in het “Privacybeleid Trans Link Systems B.V.” is inhoudelijk gelijk aan de omschrijving in de melding bij het CBP.

3.4 Verdere verwerking van persoonsgegevens

Op de vraag of er sprake is van verdere verwerking van de transactiegegevens voor andere doeleinden dan waarvoor zij verzameld zijn, heeft TLS geantwoord: “Er is geen sprake van een verdere verwerking van

---

¹⁸ Nota bene: dit betreft de doelen voor de verwerkingen die betrekking hebben op alle OV-chip reisproducten, niet alleen de studenten OV-chipkaart.

persoonsgegevens voor andere doeleinden dan zijn gemeld aan het CBP en worden vermeld in het privacybeleid van TLS."

Bij het CBP zijn geen aanwijzingen of signalen bekend over verdere verwerking van transactiegegevens door TLS en/of derden.

3.5 Bewaartermijnen

In de periode 2005 tot en met 2007 is contact geweest tussen het CBP, de OV-bedrijven en TLS over de juridische vereisten die de Wbp aan het OV-chipkaartsysteem stelt.

In een rapport¹⁹ van het CBP van december 2007 is geconcludeerd dat de noodzaak tot het vastleggen, door het OV-bedrijf, van gedetailleerde reisgegevens voor de fiscale bewaarverplichting van de reiziger niet is aangetoond. Voorts is in dat rapport geconcludeerd dat het bewaren van *'tot op de persoon herleidbare gedetailleerde reisgegevens'* voor de fiscale bewaarverplichting van het openbaarvervoerbedrijf *'bovenmatig en daarmee onrechtmatig'* is.

Een brief²⁰ van het CBP van 6 november 2008 aan de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat vermeldt: *"Ik vraag hierbij nog speciale aandacht voor een overleg met de Belastingdienst. Van de OV-bedrijven heb ik begrepen dat het tot nu toe niet is gelukt een overleg met de belastingdienst te plannen over de fiscale bewaarverplichting. Het CBP acht het van groot belang dat hierover zo snel mogelijk duidelijkheid komt en verzoekt u er bij de Staatssecretaris van Financiën op aan te dringen dit overleg zo spoedig mogelijk tot stand te brengen."*

In de brief van 15 april 2010 aan het CPB geeft TLS aan dat:

- transactiegegevens op dit moment 7 jaar worden bewaard, conform, zo stelt TLS, *"de fiscale wettelijke bewaarverplichting"*. TLS geeft aan dat *"deze termijn naar verwachting zal worden teruggebracht tot 18 maanden. Zodra de resultaten van het overleg met de belastingdienst en het ministerie van Financiën definitief zijn vastgelegd, zal deze bewaartermijn worden geconsolideerd."*
- de bewaartermijn voor het bewaken van de integriteit van het systeem 36 maanden is.
- de bewaartermijn van gegevens voor servicedoeleinden 24 maanden is.

Bij brief van 27 augustus 2010 heeft TLS, in reactie op de voorlopige bevindingen van het CBP van 16 juli 2010, een nadere toelichting gegeven. TLS stelt dat zij de bewaartermijnen heeft ingedeeld in drie categorieën die alle eerder genoemde doeleinden van de verwerking omvatten.

- De doeleinden *'blokkeren van de kaart bij verlies, diefstal, reconstructie van de kaart, restitutie van het saldo aan de rechthebbende en automatisch opladen'* vallen volgens TLS onder servicedoeleinden, waardoor de bewaartermijn voor al deze doeleinden 24 maanden is. TLS verklaart dat deze bewaartermijn noodzakelijk is uit het oogpunt van *'klantvriendelijkheid'*. Naast declaratiedoeleinden heeft de kaarthouder op grond van algemene voorwaarden recht op bepaalde services zoals blokkeren van de kaart in geval van verlies of diefstal, reconstructie van de kaart, restitutie van het saldo op de kaart etc. Volgens TLS is het voor al deze vormen van service noodzakelijk om de transactiegegevens te bewaren en deze transactie met de persoon van de kaarthouder in verband te kunnen brengen naar aanleiding van een concreet verzoek van de kaarthouder. Volgens TLS is de bewaartermijn afgestemd op de gewenste termijn van het vragen van declaratieoverzichten door reizigers ten behoeve van hun eigen belastingaangifte. Voorts heeft TLS verklaard dat, omdat de klantenservice door één loket wordt geleverd en vooraf niet bekend is welke concrete vraag of vragen door de kaarthouder worden gesteld, het niet mogelijk is om de bewaartermijn van de gegevens voor verschillende typen van services te beperken.

---

¹⁹ OV-chipkaart, Verwerking van persoonsgegevens ten behoeve van de OV-chipkaart bij het GVB te Amsterdam; CBP, december 2007, paragraaf 1.2.

²⁰ Zaaknummer z2008-01411.

- TLS stelt dat conform artikel 52, vijfde lid, Algemene wet inzake rijksbelastingen (Awr) in principe alle gegevens dienen te worden bewaard, dus ook persoonsgegevens. TLS stelt dat, conform artikel 52, vierde lid, Awr, de wettelijk verplichte bewaartermijn 7 jaar is. TLS geeft aan samen met de OV-bedrijven in onderhandeling te zijn met het ministerie van Financiën en de Belastingdienst om de bewaartermijnen voor fiscale doeleinden terug te brengen. TLS stelt dat zij voornemens is de transactiegegevens ten behoeve van de onderbouwing van de belastingplicht van reizigers 24 maanden te bewaren. Voorts geeft TLS aan dat zij voornemens is voor de onderbouwing van de eigen belastingplicht de transactiegegevens 18 maanden te bewaren. Volgens TLS zal dezelfde bewaartermijn vanwege *'de nauwe samenhang'* ook aangehouden worden voor het *'afhandelen van de geldstromen tussen partijen (clearing en settlement), debiteurenbeheer, tegoedbeheer op de elektronische beurs en intern beheer.'* TLS motiveert niet waarom er sprake is van nauwe samenhang.
- TLS stelt dat de bewaartermijn van transactiegegevens voor de integriteit van het systeem 36 maanden is en stelt daarbij dat:
  - het bewaren en analyseren van patronen (waarvoor een lange periode nodig is om deze vast te stellen) noodzakelijk is voor het bewaken van de integriteit van het systeem zoals het opsporen van fraude of een technisch defect aan de OV-chipkaart;
  - wanneer TLS niet langer in staat zou zijn om voor deze doelen transactiegegevens tot personen te herleiden een situatie zou ontstaan zoals bij de anonieme OV-chipkaart en het voor TLS bijzonder moeilijk, zo niet onmogelijk is om een fraudeur te achterhalen.

In het document 'privacybeleid' van TLS wordt geen informatie over de bewaartermijnen van TLS vermeld.

Het CBP heeft tijdens het onderzoek een brief bij het ministerie van Verkeer en Waterstaat opgevraagd betreffende de bewaartermijnen van reisgegevens.

Het betreft een brief van 3 september 2010 van de directeur-generaal Belastingdienst aan de OV-bedrijven en TLS²¹. Deze brief geeft de uitkomsten weer van het overleg dat vanaf 2008 is gevoerd tussen de OV-bedrijven (inclusief TLS), het ministerie van Verkeer en Waterstaat, VNO-NCW en het ministerie van Financiën (Belastingdienst) over bewaartermijnen van de reisgegevens met betrekking tot de OV-chipkaart. In de brief wordt meegedeeld dat de Belastingdienst er geen bezwaar tegen heeft dat de vervoerbedrijven informatie over met de OV-chipkaart gemaakte reizen, ten behoeve van het verstrekken van transactieoverzichten voor fiscale doeleinden aan reizigers, niet langer dan twee jaar bewaren.

In een rapport van een interne privacy-audit (gedateerd mei 2010) van TLS, wordt over de bewaartermijnen vermeld [citaat]²².

Over de implementatie van beleid ten aanzien van de bewaartermijnen stelt TLS in de brief van 27 augustus 2010 het volgende: *'In dit verband wijzen wij u er graag op dat TLS de implementatie van bewaartermijnen en de bijbehorende schoning en back-up beleid in het vierde kwartaal van 2010 zal kunnen opstarten.'*

Niet gesteld, noch gebleken is dat TLS de transactiegegevens van studenten heeft vernietigd.

²¹ Brief d.d. 3 september 2010, kenmerk: DGB/2010/4412 M, inzake bewaartermijn reisgegevens OV-chipkaart, van de DG Belastingdienst aan NS (als vertegenwoordiger van de OV-bedrijven) en TLS.

²² Citaat is door het CBP verwijderd. Het origineel bevindt zich in het onderzoeksdossier van het CBP.

4 Beoordeling

4.1 Verwerking van persoonsgegevens

De studenten OV-chipkaart is een gepersonaliseerde kaart. Op de chip van de studenten OV-chipkaart staan de volgende gegevens: de geboortedatum, een Chip-ID, het saldo van de elektronische beurs, de code van het OV-product en de laatste tien transacties.

Bij het reizen met het openbaar vervoer met de studenten OV-chipkaart worden door in- en uitchecken onder andere de volgende persoonsgegevens door de OV-bedrijven verwerkt: Chip-ID, Device-ID, soort abonnement, product en ingangsdatum, soort transactie (check-in/out), datum en tijdstip en het saldo voor en na de transactie, alsmede de transactiewaarde (transactiegegevens). Het centraal verwerkingsysteem, dat wordt beheerd door TLS, ontvangt deze data van de systemen van de OV-bedrijven.

De gegevens die bij het reizen worden verzameld en verwerkt, zijn herleidbaar tot geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke personen, zoals bepaald in artikel 1, onder a, Wbp en zijn daarom persoonsgegevens.

4.2 Verantwoordelijke

TLS stelt het doel van en de middelen voor de verwerking vast van persoonsgegevens die worden verkregen door het in- en uitchecken bij de deelnemende OV-bedrijven, en is dienaangaande de verantwoordelijke, als bedoeld in artikel 1, onder d, Wbp. TLS heeft dit ook aangegeven in haar privacyvoorwaarden en in de melding van TLS bij het CBP.

4.3 Grondslag van de verwerking

Artikel 8 Wbp bepaalt dat persoonsgegevens slechts mogen worden verwerkt indien sprake is van één (of meer) van de grondslagen als bedoeld in artikel 8, onder a tot en met f, Wbp. Dit artikel bevat een limitatieve opsomming van gronden voor een rechtmatige verwerking van persoonsgegevens. Indien een gegevensverwerking voor meerdere doeleinden plaatsvindt, dient voor al deze doeleinden sprake te zijn van een geldige grondslag. Dit betekent dat in sommige gevallen meerdere grondslagen van artikel 8 Wbp nodig zijn voor een rechtmatige verwerking.

TLS noemt vier grondslagen voor de verwerking van persoonsgegevens bij het in- en uitchecken met de studenten OV-chipkaart. Te weten: toestemming, uitvoering van een overeenkomst, wettelijke verplichting en gerechtvaardigd belang, respectievelijk artikel 8, onder a, b, c en f, Wbp.

Artikel 8, onder f, Wbp *'verwerking van persoonsgegevens is noodzakelijk voor behartiging van een gerechtvaardigd belang'* vormt een grondslag voor de verwerking van transactiegegevens van studenten. De verwerking is noodzakelijk voor de behartiging van het gerechtvaardigd belang dat TLS heeft bij het uitoefenen van haar primaire bedrijfsactiviteit, namelijk het beheren van het centrale verwerkingssysteem van de OV-chipkaart. Zo is het voor de bewaking van de integriteit van het OV-chipkaartsysteem noodzakelijk om over de transactiegegevens van reizigers te beschikken, bijvoorbeeld voor de opsporing van fraudeurs. Tevens zijn de transactiegegevens noodzakelijk voor het reconstrueren van de kaart bij beschadiging, verlies of diefstal van de kaart. Gegeven het feit dat de OV-bedrijven reizigers doorverwijzen naar TLS voor het verstrekken van declaratieoverzichten van gemaakte reizen, bijvoorbeeld voor fiscale verplichtingen van reizigers, heeft TLS een gerechtvaardigd belang om de transactiegegevens voor dit doeleinde te verwerken.

De verwerking van transactiegegevens van studenten vormt op het bovengenoemde geen uitzondering.

Het gerechtvaardigd belang van TLS, dat deels geacht mag worden samen te lopen met een efficiënt werkend OV-betalingssysteem, prevaleert boven de belangen van de individuele kaarthouder omdat aannemelijk is dat de uitvoering niet verder gaat dan noodzakelijk voor de door TLS gestelde doelen en het niet aannemelijk is dat het kan worden bereikt met andere middelen. De grondslag voor deze verwerking wordt gevonden in artikel 8, onder f, Wbp.

Artikel 8, onder c, Wbp *'verwerking van persoonsgegevens is noodzakelijk om een wettelijke verplichting na te komen'* vormt geen grondslag voor de verwerking van transactiegegevens van studenten.

TLS heeft verklaard dat deze verwerking noodzakelijk zou zijn om wettelijke verplichtingen na te komen, in het bijzonder de fiscale wettelijke bewaarverplichting.

De fiscale wetgeving kan geen grondslag vormen voor het verwerken van de transactiegegevens gelet op het volgende.

Zoals ook blijkt uit de publicatie *'Informatiegaring door de fiscus'*²³ van de Registratiekamer is de belastingplichtige niet verplicht informatie te verzamelen als hij daartoe niet zelf, los van de fiscale administratieplicht, al bevoegd is. De fiscale inlichtingen- en administratieplicht is uitsluitend van toepassing op het bewaren en/of verstrekken van gegevens die de verantwoordelijke reeds heeft verzameld op grond van een eigen bevoegdheid. De fiscale regelgeving kan derhalve nimmer als grondslag gelden voor het *verzamelen* van persoonsgegevens.

Wat betreft het *bewaren en verstrekken* van de persoonsgegevens die de verantwoordelijke heeft *verzameld* op grond van een eigen bevoegdheid geldt het volgende.

Artikel 52 Awr verplicht administratieplichtigen om op een zodanige wijze een administratie te voeren en de daartoe behorende boeken, bescheiden en andere gegevensdragers op zodanige wijze te bewaren, dat te allen tijde hun rechten en verplichtingen alsmede de gegevens die van belang zijn voor de heffing van de belasting hieruit duidelijk blijken. Deze administratie- en bewaarplicht betekent echter niet dat de gegevens herleidbaar tot personen moeten zijn. Er kan worden volstaan met het verwerken van geanonimiseerde²⁴ transactiegegevens.

Op grond van het bovenstaande wordt de grondslag voor de verwerking van transactiegegevens door TLS gevonden in artikel 8, onder f, Wbp. Voor alle doeleinden van de verwerking van transactiegegevens van studenten door TLS is met deze bepaling voorzien in een geldige grondslag. Daarom blijft hetgeen door TLS is gesteld in het kader van artikel 8, onder a en b, Wbp verder buiten beschouwing.

4.4 Doelomschrijving

Artikel 7 Wbp bepaalt dat persoonsgegevens voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verzameld. *'Welbepaald'* houdt in dat de doelomschrijving duidelijk moet zijn, niet zo vaag of ruim dat zij tijdens het verzamelproces geen kader kan bieden waaraan getoetst kan worden of de gegevens nodig zijn voor dat doel of niet.²⁵ *'Uitdrukkelijk omschreven'* houdt in dat de verantwoordelijke het doel waarvoor hij verwerkt, moet hebben omschreven in de melding die hij op grond van artikel 27 Wbp verplicht is te doen.

De vraag of een doel *'gerechtvaardigd'* is moet worden beantwoord in combinatie met artikel 8 Wbp. *'Van gerechtvaardigde doeleinden kan alleen sprake zijn als deze met inachtneming van artikel 8 kunnen worden*

---

²³ Achtergrondstudies en Verkenningen 8, Registratiekamer, 1998, blz 17 paragraaf 4.1.1.1 en blz 18 paragraaf 4.1.1.2.

²⁴ Anonimisering houdt in dat de gegevens ontdaan zijn van het identificerende kenmerk (in dit geval het chip-ID) waardoor ze niet meer herleidbaar zijn tot individuele personen. Deze bewerking is onomkeerbaar.

²⁵ MvT, II, 1997/98, 25.892, nr 3, pag. 79.

*bereikt.*²⁶ Dat wil zeggen dat er een grondslag moet zijn voor de verzameling van de gegevens voor dat doel.

De doeleinden van de genoemde verwerkingen zijn volgens TLS omschreven in het aanvraagformulier voor een studenten OV-chipkaart, de melding M1277300 die is ingediend bij het CBP en het Privacybeleid Trans Link Systems BV betreffende de OV-chipkaart. In het aanvraagformulier wordt doorverwezen naar het Privacybeleid van Trans Links Systems B.V. De omschrijving van de doeleinden in het Privacybeleid Trans Link Systems B.V. betreffende de OV-chipkaart en in de melding M1277300, is voldoende specifiek om een toetsingskader te bieden voor de beoordeling van de noodzaak van verwerking. Daarom zijn de doeleinden 'uitdrukkelijk omschreven' en 'welbepaald' zoals voorgeschreven door artikel 7 Wbp.

Voorts bleek uit paragraaf 4.3 reeds dat de in paragraaf 3.2 genoemde doeleinden (beheer van het OV-chipkaart systeem, klantenservice en tegoedbeheer op elektronische beurs) op grond van artikel 8, onder f, Wbp 'gerechtvaardigd' zijn, zoals voorgeschreven door artikel 7 Wbp.

De doeleinden van verwerking van de persoonsgegevens door TLS op grond van artikel 8, onder f, Wbp, zijn welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd. Daarmee handelt TLS niet in strijd met artikel 7 Wbp.

Uit paragraaf 4.3 blijkt verder dat geen grondslag bestaat voor het verzamelen van transactiegegevens voor het doeleinde '*nakomen wettelijke (fiscale) bewaarverplichting*', op grond van artikel 8 (onder c) Wbp. Omdat die grondslag thans ontbreekt, is '*nakomen wettelijke (fiscale) bewaarverplichting*' voor TLS geen gerechtvaardigd doeleinde zoals bedoeld in artikel 7 Wbp.

4.5 Verdere verwerking van persoonsgegevens

Artikel 9, eerste lid, Wbp bepaalt dat persoonsgegevens niet verder worden verwerkt op een wijze die onverenigbaar is met de doeleinden waarvoor ze zijn verkregen.

TLS heeft verklaard dat de persoonsgegevens niet verder worden verwerkt. Ook uit het onderzoek van het CBP is niet gebleken dat er sprake is van verdere verwerking. Derhalve is niet geconstateerd dat TLS in strijd handelt met artikel 9 Wbp.

4.6 Bewaartermijnen

In de periode 2005 tot en met 2007 is contact geweest tussen CBP, de OV-bedrijven en TLS over de juridische vereisten die de Wbp aan het OV-chipkaartsysteem stelt.

In een rapport²⁷ van het CBP van december 2007 is geconcludeerd dat de noodzaak tot het vastleggen, door het onderzochte OV-bedrijf, van gedetailleerde reisgegevens voor de fiscale bewaarverplichting van de reiziger niet is aangetoond. Voorts is in dat rapport geconcludeerd dat het bewaren van '*tot op de persoon herleidbare gedetailleerde reisgegevens*' voor de fiscale bewaarverplichting van het openbaarvervoerbedrijf '*bovenmatig en daarmee onrechtmatig*' is.

Een brief²⁸ van het CBP van 6 november 2008 aan de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat vermeldt: "*Ik vraag hierbij nog speciale aandacht voor een overleg met de Belastingdienst. Van de OV-bedrijven heb ik begrepen dat het tot nu toe niet is gelukt een overleg met de belastingdienst te plannen over de fiscale*

²⁶ MvT, II, 1997/98, 25.892, nr 3, pag. 79.

²⁷ OV-chipkaart, Verwerking van persoonsgegevens ten behoeve van de OV-chipkaart bij het GVB te Amsterdam; CBP, december 2007, paragraaf 1.2.

²⁸ Zaaknummer z2008-01411

bewaarverplichting. Het CBP acht het van groot belang dat hierover zo snel mogelijk duidelijkheid komt en verzoekt u er bij de Staatssecretaris van Financiën op aan te dringen dit overleg zo spoedig mogelijk tot stand te brengen."

In maart 2010 is het CBP het onderhavige ambtshalve onderzoek gestart naar de verwerking van persoonsgegevens door TLS bij het in- en uitchecken met de studenten OV-chipkaart. In dit onderzoek zijn de bewaartermijnen van de transactiegegevens onderzocht en wordt geconcludeerd dat TLS tot op heden niet beschikt over een verantwoord beleid ten aanzien van de bewaartermijnen.

Voorlopige bevindingen

Artikel 10, eerste lid, Wbp schrijft voor dat persoonsgegevens niet langer bewaard worden in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkene te identificeren, dan noodzakelijk is voor de verwerkelijking van de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of vervolgens worden verwerkt. Zijn deze termijnen verlopen of nooit gesteld, dan zal de verantwoordelijke geen gegevens (meer) mogen verwerken.²⁹

Artikel 6 Wbp schrijft voor dat persoonsgegevens op een behoorlijke en zorgvuldige wijze worden verwerkt.

In het geval van het OV-chipkaartsysteem is sprake van een grootschalige database met gedetailleerde gegevens die direct of indirect herleidbaar zijn tot een groot aantal individuele personen. Een behoorlijke en zorgvuldige gegevensverwerking van persoonsgegevens (artikel 6 Wbp) met betrekking tot de bewaartermijnen (artikel 10 Wbp) brengt onder meer met zich mee dat:

- per verwerkingsdoel gemotiveerd is vastgesteld welke bewaartermijnen worden gehanteerd;
- deze bewaartermijnen niet langer dan noodzakelijk zijn; én
- de vastgestelde bewaartermijnen zijn geïmplementeerd in de interne bedrijfsprocessen.

TLS heeft in de brief van 15 april 2010 verklaard dat de bewaartermijn voor het bewaken van de integriteit van het systeem 36 maanden is en dat de bewaartermijn voor servicedoeleinden 24 maanden is. TLS heeft daarbij niet onderbouwd waarom deze termijnen noodzakelijk zijn. Voorts verklaarde TLS in deze brief dat zij de transactiegegevens 7 jaar bewaart op grond van de fiscale wettelijke bewaarverplichting. TLS heeft aangegeven dat de termijn van 7 jaar zal worden teruggebracht tot 18 maanden zodra de resultaten van het overleg met de belastingdienst en het ministerie van Financiën definitief zijn vastgelegd. TLS heeft in de brief van 15 april 2010 niet beargumenteerd waarom het noodzakelijk is om hiervoor tot op de persoon herleidbare transactiegegevens te bewaren. TLS noemde in de brief van 15 april 2010 geen bewaartermijnen voor de overige door TLS genoemde doeleinden.

Tevens is in een rapport van TLS van een interne privacy-audit (gedateerd mei 2010) geconstateerd dat er wel een overzicht is met bewaartermijnen, maar dat die nog niet is geïmplementeerd. Er is ook geen beleid omtrent schoning van persoonsgegevens, noch vindt schoning plaats.

Op basis van de door TLS verstrekte inlichtingen heeft het CBP in de voorlopige bevindingen geconcludeerd dat TLS niet beschikt over een verantwoord beleid ten aanzien van bewaartermijnen en daarmee in strijd handelt met artikel 6 juncto 10 Wbp omdat:

- niet voor alle verwerkingsdoelen gemotiveerd was vastgesteld welke bewaartermijnen gehanteerd worden;
- niet was aangetoond dat de bewaartermijnen niet langer dan noodzakelijk zijn; en
- de bewaartermijnen niet waren geïmplementeerd in de interne bedrijfsprocessen.

---

²⁹ Het tweede lid van artikel 10 Wbp bepaalt dat persoonsgegevens langer mogen worden bewaard dan bepaald in het eerste lid voor zover ze voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden worden bewaard. TLS verzamelt de gegevens niet voor deze doeleinden.

Definitieve bevindingen

TLS draagt in de zienswijze bij brief van 27 augustus 2010 geen nieuwe feiten of omstandigheden aan waaruit blijkt dat er sprake is van een verantwoord beleid ten aanzien van bewaartermijnen. De conclusie in het rapport voorlopige bevindingen, dat TLS in strijd handelt met artikel 6 juncto 10 Wbp, blijft derhalve gehandhaafd. Hierbij overweegt het CBP, rekening houdend met de zienswijze van TLS, het volgende.

In de zienswijze van TLS bij brief van 27 augustus 2010 stelt TLS dat zij wel degelijk voor alle doeleinden bewaartermijnen heeft vastgesteld en deze aan het CBP heeft gemeld in de brief van 15 april 2010. TLS stelt dat zij de bewaartermijnen heeft ingedeeld in drie categorieën die alle doeleinden van verwerking omvatten. Echter, in de brief van 15 april aan het CBP heeft TLS deze doeleinden niet specifiek genoemd bij de beschrijving van de bewaartermijnen. In de zienswijze vermeldt TLS wel alle doeleinden en welke bewaartermijnen daaraan zijn gekoppeld.

Voorgenomen bewaartermijnen

TLS beschrijft de volgende bewaartermijnen:

- Voor het doel 'fiscale verplichtingen van de reiziger' wordt de bewaartermijn van de transactiegegevens gesteld op 24 maanden.
- Voor het doel 'fiscale verplichtingen van TLS' wordt de bewaartermijn van de transactiegegevens gesteld op 18 maanden. TLS zal dezelfde bewaartermijn vanwege 'de nauwe samenhang' ook aanhouden voor het 'afhandelen van de geldstromen tussen partijen (clearing en settlement), debiteurenbeheer, tegoedbeheer op de elektronische beurs en intern beheer'.
- Voor het doel 'service: blokkeren van de kaart bij verlies, diefstal, reconstructie van de kaart, restitutie van het saldo aan de rechthebbende en automatisch opladen' wordt de bewaartermijn van de transactiegegevens gesteld op 24 maanden.
- Voor het doel 'integriteit van het systeem: bewaken van technische integriteit en opsporen van fraude' wordt de bewaartermijn van de transactiegegevens gesteld op 36 maanden.

Zoals uit het voorgaande blijkt, heeft TLS inmiddels voor alle verwerkingsdoelen bewaartermijnen aangegeven. Het CBP merkt allereerst op dat het hierbij voor een deel gaat om *voorgenomen* bewaartermijnen, die nog niet zijn geïmplementeerd in de interne bedrijfsprocessen. Ook zijn de bewaartermijnen langer dan noodzakelijk. Deze punten worden hierna besproken.

Fiscale verplichtingen van de reiziger

De voorgenomen bewaartermijn voor het doel 'fiscale verplichtingen voor de reiziger' wordt gesteld op 24 maanden. Dit is langer dan noodzakelijk, gelet op het volgende. Een reiziger dient als hij reiskosten wil aftrekken bij zijn belastingaangifte, bewijsmateriaal te hebben waaruit blijkt dat de reizen daadwerkelijk gemaakt zijn. Nu er bij gebruik van de OV-chipkaart geen sprake meer is van papieren kaartjes die als bewijsmateriaal kunnen fungeren, dient aan reizigers de mogelijkheid te worden geboden een transactieoverzicht van een bepaalde periode uit te printen. Aangezien voor fiscale doeleinden een overzicht van maximaal een jaar dient te worden verstrekt, is een bewaartermijn van 18 maanden voldoende voor de reiziger om aan zijn verplichtingen te kunnen voldoen. Een bewaartermijn van 24 maanden is in dit kader langer dan noodzakelijk.

Eigen fiscale verplichtingen van TLS

De voorgenomen bewaartermijn voor het doel 'fiscale verplichtingen van TLS' wordt gesteld op 18 maanden. Dit is langer dan noodzakelijk, gelet op het volgende. Voor de omzet- en vennootschapsbelasting dient TLS een zodanige administratie te voeren en de daartoe behorende boeken bescheiden en andere gegevensdragers op zodanige wijze te bewaren 'dat te allen tijde haar

rechten en verplichtingen alsmede de voor de heffing van belasting overigens van belang zijnde gegevens hieruit duidelijk blijken' (artikel 52, eerste lid, Awr). De bedoelde administratie- en bewaarplicht betekent niet dat de te bewaren gegevens herleidbaar tot personen moeten zijn. Er kan worden volstaan met het verwerken van niet-herleidbare transactiegegevens. Daarom bestaat voor de verwerking van dit doeleinde geen noodzaak de transactiegegevens te bewaren.

TLS stelt dat zij dezelfde bewaartermijn van 18 maanden vanwege *'de nauwe samenhang'* ook aanhoudt voor de doelen *'afhandelen van de geldstromen tussen partijen (clearing en settlement), debiteurenbeheer, tegoedbeheer op de elektronische beurs en intern beheer'*. TLS motiveert niet waarom er sprake is van nauwe samenhang en heeft niet verder beargumenteerd waarom de termijn van 18 maanden noodzakelijk is voor deze doelen.

Service

De bewaartermijn voor het doel *'service'* wordt gesteld op 24 maanden. Dit is langer dan noodzakelijk, gelet op het volgende. Onder service schaaft TLS de volgende doeleinden: *'blokkeren van de kaart bij verlies, diefstal, reconstructie van de kaart, restitutie van het saldo aan de rechthebbende, automatisch opladen en het verstrekken van transactieoverzichten.'* Volgens TLS is de bewaartermijn van 24 maanden afgestemd op de gewenste termijn van het vragen van declaratieoverzichten met name voor fiscale doeleinden. De bewaartermijn voor fiscale doeleinden ten behoeve van de reiziger is hierboven besproken. Voorts heeft TLS onvoldoende aangetoond dat de termijn van 24 maanden noodzakelijk is voor het bewaren van de tot op de persoon herleidbare transactiegegevens voor de overige servicedoeleinden. Voor het verwerken van de doelen *'blokkeren van de kaart bij verlies', 'diefstal', 'reconstructie van de kaart', 'restitutie van het saldo aan de rechthebbende', 'automatisch opladen' en 'het verstrekken van transactieoverzichten'* is een bewaartermijn van 24 maanden langer dan noodzakelijk.

Integriteit van het systeem

De bewaartermijn voor het doel *'integriteit van het systeem'* wordt gesteld op 36 maanden. Dit is langer dan noodzakelijk, gelet op het volgende.

TLS stelt bij het doel *'integriteit van het systeem'* het volgende: *"Het bewaren en analyseren van patronen in tot personen herleidbare transactiegegevens is een noodzakelijk instrument voor het bewaken van de integriteit van het systeem en het bestrijden van fraude."*

Voor het bestrijden van fraude is een bewaartermijn van 36 maanden sec, onevenredig lang. Alleen bij een specifieke aanleiding of als er aantoonbaar fraude is gepleegd is sprake van een voldoende zwaarwegende reden om transactiegegevens voor dit doeleinde gedurende 36 maanden te bewaren. Zonder concrete aanleiding is het niet noodzakelijk om transactiegegevens voor dit doel 36 maanden te bewaren.

Voor het bewaken van de (technische) integriteit is een bewaartermijn van 36 maanden eveneens langer dan noodzakelijk.

Implementatie van bewaartermijnen

Er is voorts geen sprake van geïmplementeerd beleid ten aanzien van bovengenoemde bewaartermijnen.

Dit blijkt ten eerste uit een rapport van een interne privacy-audit (gedateerd mei 2010) van TLS, waarin wordt geconstateerd dat de bewaartermijnen nog niet zijn geïmplementeerd; dat er geen beleid is omtrent schoning van persoonsgegevens en dat geen schoning plaatsvindt.

Ten tweede blijkt dit uit de brief van 27 augustus 2010 van TLS, waar TLS met betrekking tot de fiscale bewaartermijnen spreekt van bewaartermijnen die *"naar waarschijnlijkheid"* zullen gaan gelden.

Ten derde staat in bovengenoemde brief het volgende: *"In dit verband wijzen wij u er graag op dat TLS de implementatie van bewaartermijnen en de bijbehorende schoning en back-up beleid in het vierde kwartaal van 2010 zal kunnen opstarten."* Dit betekent dat het beleid op het moment van verzending van de brief (27 augustus 2010) niet was geïmplementeerd.

Niet gesteld, noch gebleken is dat TLS de transactiegegevens van studenten heeft vernietigd.

Conclusie

Uit het voorgaande blijkt dat TLS na aanvang van het onderzoek, in de brief van 27 augustus 2010, per verwerkingsdoel bewaartermijnen heeft aangegeven. Echter, de voorgenomen bewaartermijnen voor de doelen *'fiscale verplichtingen van de reiziger', 'afhandelen van de geldstromen tussen partijen (clearing en settlement), debiteurenbeheer, tegoedbeheer op de elektronische beurs en intern beheer', 'blokkeren van de kaart bij verlies, diefstal, reconstructie van de kaart, restitutie van het saldo aan de rechthebbende, automatisch opladen en het verstrekken van transactieoverzichten'*, zijn langer dan noodzakelijk. Voor het doel *'fiscale verplichtingen van TLS'* is het bewaren van tot op de persoon herleidbare reisgegevens niet noodzakelijk. Voorts zijn de bewaartermijnen niet geïmplementeerd in de interne bedrijfsprocessen.

Uit bovenstaande volgt dat TLS niet beschikt over een verantwoord beleid ten aanzien van bewaartermijnen en daarmee in strijd handelt met artikel 6 juncto 10 Wbp omdat:

- de bewaartermijnen langer dan noodzakelijk zijn; en
- de gestelde bewaartermijnen niet zijn geïmplementeerd in de interne organisatie.

5 Conclusie

Bij het onderzoek naar de verwerking van persoonsgegevens bij het in- en uitchecken met de studenten OV-chipkaart is overtreding van artikel 6 juncto 10 Wbp geconstateerd.

Grondslag

Voor het verwerken van de persoonsgegevens, die door het in en uitchecken met de studenten OV-chipkaart worden verzameld, heeft TLS een grondslag als bedoeld in artikel 8, onder f, Wbp.

Doeleinden

De genoemde doeleinden voor de verzameling en verwerking van transactiegegevens op grond van artikel 8, onder f, Wbp zijn welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd, zoals voorgeschreven door artikel 7 Wbp. Daarmee handelt TLS niet in strijd met artikel 7 Wbp.

Verdere verwerking

Uit het onderzoek is niet gebleken dat de persoonsgegevens verder worden verwerkt. Er is geen strijdigheid met artikel 9 Wbp geconstateerd.

Bewaartermijnen

Artikel 6 Wbp schrijft voor dat persoonsgegevens op een behoorlijke en zorgvuldige wijze worden verwerkt. Artikel 10, eerste lid, Wbp schrijft voor dat persoonsgegevens niet langer bewaard worden dan noodzakelijk is voor de verwerking van de doeleinden waarvoor zij worden verzameld. Omdat de bewaartermijnen langer dan noodzakelijk zijn en de gestelde bewaartermijnen niet zijn geïmplementeerd in de interne organisatie beschikt TLS niet over een verantwoord beleid ten aanzien van de bewaartermijnen van persoonsgegevens die worden verwerkt in het kader van de studenten OV-chipkaart en handelt daarmee in strijd met artikel 6 juncto 10 Wbp.